

<p>«Հարավկովկասյան երկաթուղի» ՓԲԸ «ՀԿԵ» ՓԲԸ</p>	<p>Տեղեկատվություն երկաթուղային ցանցի վիճակի մասին</p>	<p>Ամսաթիվ _____ 2015թ.</p>
---	--	-----------------------------

**ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԱՅԻՆ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ
ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ**

Մշակվել է՝
Հայաստանի Հանրապետության երկաթուղային տրանսպորտի համակարգի
ենթակառուցվածքի կառավարչի՝
- «Հարավկովկասյան երկաթուղի» փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

1. Հիմնական հատկացություններ և սահմանումներ ----- --3- 5
2. ԳԼՈՒԽ I. Ընդհանուր դրույթներ-----6 -11
3. ԳԼՈՒԽ II. Երկաթուղային ենթակառուցվածքի հասանելիության տրամադրման պայմանները -----11 -15
4. ԳԼՈՒԽ III. Փոխադրողների համար հասանելի երկաթուղային ենթակառուցվածքի տեսադաշտը----- 15 -21
5. ԳԼՈՒԽ IV. Երկաթուղային ենթակառուցվածքի թողունակության հատկացումը (Հզորությունների հատկացումը) ----- 21 - 25
6. ԳԼՈՒԽ V. Պայմանագրային ծառայություններ ----- 25 -26
7. ԳԼՈՒԽ VI. Երկաթուղային ենթակառուցվածքի օգտագործման համար վճարը -----26-28

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՄԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Սույն Տեղեկատվությունում օգտագործվող հասկացություններն ունեն «Երկաթուղային տրանսպորտի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով և (13.02.2008թ. կնքված) Կոնցեսիոն պայմանագրում նշված նշանակությունը:

Սույն Տեղեկատվությունում օգտագործվող սահմանումները կիրառելի են միայն սույն Տեղեկատվությամբ կարգավորվող հարաբերություններում:

Երկաթուղային ենթակառուցվածքի թողունակություն Որոշակի տեսակի, հաճախականության, պարբերականության և ծավալի երկաթուղային փոխադրումների իրականացումը ապահովող երկաթուղային ենթակառուցվածքի տեխնիկական ունակությունը:

Հատուկ հայտ Լրացուցիչ բացթողումային ունակության, փոխադրումների տրամադրման կամ ընթացիկ տարվա համար տրամադրված բացթողումային ունակության կառավարման կամ փոփոխման հայտ:

Առանցքային բեռնվածք Երկաթուղային շարժակազմի մեկ առանցքին բաժին ընկնող քաշը (տոննաներով):

Երկաթուղային ենթակառուցվածքի նկատմամբ թույլտվության տրամադրման պայմանագիր Երկաթուղային ենթակառուցվածքի նկատմամբ թույլտվությունը և փոխադրողներին լրացուցիչ ծառայությունների մատուցումը կանոնակարգող պայմանագիր

Գնացքների երթևեկության ժամանակացույց Գնացքների երթևեկության կազմակերպման հիմք, որը միավորում է բոլոր ստորաբաժանումների գործունեությունը և արտահայտում է երկաթուղու շահագործման աշխատանքը: Գնացքների երթևեկության ժամանակացույցն ունի գործողության սահմանափակ ժամկետ:

Տեսակավորման կայարան Կայարան, որի հիմնական նշանակությունը կայանում է վագոնների տեսակավորման և գնացքների ձևավորման պլանին համապատասխան դրանցից տարբեր դասի գնացքների ձևավորման, առանց վերամշակման տարանցիկ

գնացքների բացթողման գործառնությունների կատարման, գնացքների կազմերի տեխնիկական սպասարկման և առևտրային զննության, լոկոմոտիվների և լոկոմոտիվային բրիգադների փոխարինման մեջ:

Սահմանափակումներ

Սահմանափակումները վերաբերում են երկաթուղային ենթակառուցվածքի սովորական օգտագործումից շեղումներին:

Օրինակ՝

- արագության ժամանակային սահմանափակումներ
- երկաթուղային երթևեկության պայմանները և դրանց նորմատիվային կարգավորումը
- այս կամ այն ուղիների օգտագործման արգելք
- սլաքային գծանցման օգտագործման արգելք
- բեռնվածքի սահմանափակումներ
- ուղևորների ընդունման ընթացիկ սահմանափակումներ
- սահմանափակումներ՝ կապված շրջակա միջավայրի պաշտպանության հետ
- փոխադրումների սահմանափակում
- աղմուկի մակարդակի սահմանափակումներ

Օրինակ՝

Փոխադրումների սահմանափակում. Ա սահմանափակող բնապահպանական թույլտվությանը համապատասխան, առավելագույնը քյոր պարունակող 10 վագոն կարող են փոխադրվել բնակելի գոտիով:

Գծի թեքություն

Երկաթուղային գծի երկայնակի պրոֆիլի տարր, որը հորիզոնական գծի նկատմամբ ունի թեքում:

Երկաթուղային տրանսպորտի երթևեկության և շահագործման անվտանգություն

Երկաթուղային շարժակազմի երթևեկության գործընթացի և հենց երկաթուղային շարժակազմի պաշտպանվածության վիճակ, որի դեպքում բացակայում է քաղաքացիների կյանքին կամ առողջությանը, շրջակա միջավայրին, ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց գույքին վնասի պատճառում առաջացնող տրանսպորտային պատահարների և դրանց հետևանքների առաջացման անթույլատրելի ռիսկը:

Երկաթուղու շահագործում

Երկաթուղու գործառույթների իրականացումն ապահովող գործունեություն, ներառյալ երկաթուղային ենթակառուցվածքի օգտագործում, պահպանում, զարգացում և շարժակազմի օգտագործում:

Երկաթուղային փոխադրումներ

Ուղևորների և բեռների երկաթուղային փոխադրման ծառայություններ

Երկաթուղու տեխնիկական շահագործման կանոններ /ՏՇԿ/

Երկաթուղու տեխնիկական շահագործման հիմնական պահանջները կանոնակարգող կանոններ:

Երկաթուղային ենթակառուցվածքի հասանելիության իրավունք

Ընդհանուր օգտագործման երկաթուղային ենթակառուցվածքի օգտագործման փոխադրողի իրավունքը՝ երկաթուղային ենթակառուցվածքի կառավարչի հետ պայմանագիր կնքելուց հետո:

Հայաստանի Հանրապետության երկաթուղային համակարգ (երկաթուղի)

Տրանսպորտային համակարգ, որը որպես կազմակերպական տեխնիկական համալիր իր մեջ ներառում է. երկաթուղային ենթակառուցվածքը, շարժակազմը և դրա գործելու համար անհրաժեշտ շենքերը և շինությունները, երկաթուղային փոխադրումներ իրականացնող անձանց և երկաթուղային ենթակառուցվածքի կառավարիչներին ու ուղևորների և բեռների անվտանգ փոխադրումը ապահովողներին:

ԳԼՈՒԽ I.

1. Ընդհանուր դրույթներ

1.1. Ներածություն

Երկաթուղային տրանսպորտի ենթակառուցվածքի վերաբերյալ սույն տեղեկատվությունը (այսուհետ՝ Տեղեկատվություն) մշակվել է «Հարավկովկասյան երկաթուղի» փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից (այսուհետ՝ «ՀԿԵ» ՓԲԸ)՝ այն ծառայությունների նկարագրության համար, որոնք տրամադրվում են «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի կողմից կառավարվող երկաթուղային ենթակառուցվածքից օգտվելու (մուտք գործելու) համար:

Տեղեկատվությունը մատչելի և օգտակար տեղեկատու է հանդիսանում երկաթուղային տրանսպորտի ծառայություններից օգտվողների համար, որը պարբերաբար թարմացվում է նոր տեղեկատվություն ստանալիս՝ Լիազոր մարմնի համաձայնությամբ:

«ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետության երկաթուղային ցանցի ենթակառուցվածքի կառավարիչը՝ Կոնցեսիոն պայմանագրի դրույթներին համապատասխան:

Իր գործունեության մեջ «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն, որպես երկաթուղային ենթակառուցվածքի կառավարիչ ղեկավարվում է հետևյալ սկզբունքներով.

- ենթակառուցվածքի որակի, հուսալիության և մատչելիության ապահովում
- ենթակառուցվածքի բացթողումային ունակության արդար և ոչ խտրական բաշխում ինչպես «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի, այնպես էլ այլ փոխադրողների, ինչպես նաև այլ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց օգտին,
- ենթակառուցվածքով երթևեկության կառավարում՝ կիրառելի օրենսդրության և այլ նորմատիվային ակտերին համապատասխան,
- համարժեք, հուսալի և անվտանգ երկաթուղային ենթակառուցվածքի անխափան գործունեության ապահովում,
- նշանակված գործառույթները կատարելու համար երկաթուղային ենթակառուցվածքի պատշաճ շահագործման վիճակում պահելը՝ առանց շարժակազմի գերմաշվածության անվտանգ և արդյունավետ օգտագործման հնարավորությամբ,
- բացթողումային ունակության և երթևեկության կառավարման միջոցով երկաթուղային ճանապարհները և այլ հնարավորությունները երրորդ անձանց տրամադրության տակ հանձնելը,
- կայարանների բացթողումային ունակության և երկաթուղային փոխադրումների վերաբերյալ տեղեկատվության տրամադրում,

- երկաթուղային ենթակառուցվածքի շահագործման և կառավարման հետ կապված ռիսկերի վերլուծություն և նշված ռիսկերի նկատմամբ հուսալի հսկողություն սահմանելու համար նախագգուշության համապատասխան միջոցների ձեռնարկումը,
- բեռների և ուղևորների փոխադրման շուրջ գոյություն ունեցող և առաջացող խնդիրների փնտրման և լուծման ժամանակ համագործակցություն Փոխադրողների հետ գործընկերության շրջանակներում:

1.2 Նպատակները

Տեղեկատվության նպատակն է՝ երկաթուղային տրանսպորտի ծառայություններից օգտվողներին, այդ թվում՝ Փոխադրողներին երկաթուղային ենթակառուցվածքի նկատմամբ թույլտվության, օգտագործման և ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ տեղեկատվության տրամադրում:

Ենթակառուցվածքի կառավարիչը նախապես համաձայնեցնում է տեղեկատվությունը լիազոր մարմնի հետ, այնուհետև հրապարակում է այն և կիրառում է իր գործունեության ընթացքում:

Տեղեկատվությունը ներառում է ենթակառուցվածքի օգտագործման ռեժիմի բնութագիրը, այդ թվում ենթակառուցվածքի օգտագործման պայմանները, ենթակառուցվածքի օգտագործման պայմանները՝ լիազոր անձին տրամադրված լիցենզիային համապատասխան, բեռնման-բեռնաթափման հիմնական կետերի միջև փոխադրման տևողությունը (առավելագույն և նվազագույն ժամկետները), ռազմավարական նշանակություն ունեցող ապրանքների բեռնափոխադրումների առավելագույն սակագները և Կառավարության կողմից սահմանված այլ տեղեկատվություն:

Տեղեկատվությունը վերաբերում է «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի կառավարման տակ գտնվող երկաթուղային ենթակառուցվածքին և իր մեջ ներառում է մանրամասն ընդհանուր կանոնները, սահմանային ժամկետները, վճարների գանձման, ծառայությունների մատուցման սակագների և երկաթուղային ենթակառուցվածքի բացթողումային ունակության տրամադրման համակարգին առնչվող կարգը ու չափանիշները:

Տեղեկատվությունն իր մեջ ներառում է նաև բացթողումային ունակության տրամադրման հայտի ներկայացման համար անհրաժեշտ տեղեկատվությունը:

Տեղեկատվությունը հանդիսանում է Փոխադրողների համար անհրաժեշտ տեղեկատվության հիմնական աղբյուրը՝ «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի երկաթուղային ցանցում տրանսպորտային ծառայություններ մատուցելու համար: Այն, ինչպես պարբերական գործունեություն իրականացնող, այնպես էլ ապագայում գործունեություն պլանավորող Փոխադրողների համար ծառայում է որպես դյուրին և ոչ խտրական մուտքի թույլտվության վերաբերյալ տեղեկատվության լայն սպեկտրի տրամադրման միջոց:

Տեղեկատվությունն իր մեջ ներառում է գնացքների երթևեկության մեկ ժամանակացույցի գործողության ժամկետի տեղեկատվությունը: Եթե երկաթուղային

ցանցում կամ դրա օգտագործման պայմաններում տեղի են ունենում փոփոխություններ, ապա համապատասխան փոփոխությունները կատարվում են նաև Տեղեկատվության մեջ:

Տեղեկատվությունը նախապատրաստված է համաձայն «Երկաթուղային տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենքի, ՀՀ կառավարության 19.03.2009թ. թիվ 279-Ն որոշման, ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարի 28.09.2009թ. թիվ 536-Ա հրամանի, ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 24.12.2008թ. «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի ենթակառուցվածքի օգտագործման համար վճարի սահմանման և վերանայման կարգը հաստատելու մասին» թիվ 731-Ա որոշման (17.04.2013թ. փոփոխություններով) և ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 05.12.2012թ.թ. «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի ենթակառուցվածքի օգտագործման համար վճարի հաշվարկման մեթոդիկան հաստատելու մասին» թիվ 501-Ա որոշման պահանջներին:

1.3. Իրավական դաշտ

Տեղեկատվության օրենսդրական հիմքն են հանդիսանում՝ «Երկաթուղային տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենքը, ՀՀ կառավարության 19.03.2009թ. թիվ 279-Ն որոշումը, ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարի 28.09.2009թ. թիվ 536-Ա հրամանը, ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 24.12.2008թ. «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի ենթակառուցվածքի օգտագործման համար վճարի սահմանման և վերանայման կարգը հաստատելու մասին» թիվ 731-Ա որոշումը (17.04.2013թ. փոփոխություններով), ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 05.12.2012թ.թ. «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի ենթակառուցվածքի օգտագործման համար վճարի հաշվարկման մեթոդիկան հաստատելու մասին» թիվ 501-Ա որոշումը, ինչպես նաև «Միջազգային երկաթուղային բեռնային հաղորդակցության մասին համաձայնագրի» Հատուկ դրույթները:

Տեղեկատվությունը կազմելիս ուշադրության են արժանացել միայն այն նորմերը, որոնք պաշտոնապես հրապարակվել և ուժի մեջ են մտել սույն Տեղեկատվության հրապարակման ամսաթվին:

Տեղեկատվություն կազմելիս ուշադրության չեն արժանացել մշակման փուլում գտնվող օրենսդրական ակտերը և նորմերը:

1.4. Իրավական կարգավիճակը

«ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է առևտրային ընկերություն՝ ՀՀ գործող օրենսդրությանը համապատասխան: Իր գործունեության մեջ «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն ղեկավարվում է ՀՀ Սահմանադրությամբ, ՀՀ վավերացված միջազգային պայմանագրերով, ՀՀ գործող օրենսդրությամբ, ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքով, «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքով, «Տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենքով, «Երկաթուղային տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենքով, ՀՀ կառավարության որոշումներով, ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարի հրամաններով, ՀՀ հանրային

ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի որոշումներով և ՀՀ այլ իրավական ակտերով:

«Երկաթուղային տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենքի նորմերի հիման վրա Հայաստանի Հանրապետության մրցույթի արդյունքներով, ի դեմս ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարության, Հայաստանի Հանրապետությունը կնքել է «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի հետ Հայաստանի Հանրապետության երկաթուղային տրանսպորտի համակարգի՝ «Ռուսաստանյան երկաթուղիներ» բաց բաժնետիրական ընկերության կողմից ստեղծված «Հարավկովկասյան երկաթուղի» փակ բաժնետիրական ընկերությանը փոխանցելու մասին կոնցեսիոն պայմանագիրը: Կոնցեսիոն պայմանագրին համապատասխան «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն իրավունք է ստացել կառավարել ՀՀ երկաթուղային տրանսպորտի համակարգը:

Տեղեկատվությունը հանդիսանում է Փոխադրողների համար ենթակառուցվածքի վերաբերյալ տվյալների աղբյուր, և չի հանդիսանում պարտադիր, եթե երկաթուղային ենթակառուցվածքի նկատմամբ թույլտվության պայմանագրով այլ բան նախատեսված չէ:

Տեղեկատվության մեջ թվարկվում են ինչպես «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի, այնպես էլ Փոխադրողների իրավունքներն ու պարտականությունները: Փոխադրողները և «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն պայմանագրային հիմունքներով սահմանում են իրավունքներ և պարտականություններ և ամրագրում են դրանք երկաթուղային ենթակառուցվածքի նկատմամբ թույլտվություն տրամադրելու մասին պայմանագրում: Բացի դրանից, կիրառվում են հրապարակային իրավունքի նորմերից բխող իրավունքներ և պարտականություններ:

2015 թվականի Երթևեկության ժամանակացույցում բացթողումային ունակության «ՀԿԵ» ՓԲԸ հայտ ներկայացրած փոխադրողները, դրանով իսկ պարտավորվում են պահպանել 2015 թվականի Տեղեկատվության մեջ նշված հայտի մշակման ընթացակարգը:

Տեղեկատվության հրապարակումը նշանակում է, որ «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն 2015 թվականին ընդունում է իր պարտավորություններն այն տեսքով, որով դրանք նկարագրված են սույն Տեղեկատվության մեջ:

1.5. Բողոքարկման ընթացակարգերը

Սույն տեղեկատվության նկատմամբ պահանջները և վեճերը կարող են ներկայացվել «ՀԿԵ» ՓԲԸ քննարկման՝ Կոնցեսիոն պայմանագրով և ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսված վեճերի լուծման վերաբերյալ դրույթներին համապատասխան:

Տվյալ պահանջները և վեճերը քննարկվում են ՀՀ գործող օրենսդրությանը և այն տեսքով պահանջների և վեճերի լուծման կարգին համապատասխան, որով դրանք ներառված են Տեղեկատվության մեջ:

«Երկաթուղային տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենքին համապատասխան շահագրգիռ անձինք իրավունք ունեն ուղարկել գրավոր հարցումներ ՀՀ տնտեսական մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողով «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի վերաբերյալ, այդ թվում նաև այն դեպքերում, երբ կիրառվում են վեճերի և պահանջների կարգավորման կանոնները: Բոլոր Փոխադրողները, ինչպես նաև բոլոր այլ շահագրգիռ անձինք իրավունք ունեն դիմել ՀՀ տնտեսական մրցակցության պաշտպանության հանձնաժողով՝ իրենց նկատմամբ ոչ բարեխիղճ կամ խտրական վերաբերմունքի կամ այլ կերպ վնաս պատճառելու վերաբերյալ «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի գործունեության քննության խնդրանքով:

1.6. Գործողության (վավերականության) ժամկետը

Տեղեկատվությունը ուժի մեջ է մտնում 2015 թվականի հունվարի 1-ից և գործում է մինչև 2015 թվականի դեկտեմբերի 31-ը: Եթե համապատասխան փոփոխություններ չկան, գործողության ժամանակաշրջանը երկարաձգվում է մինչև հաջորդ տարբերակի հրապարակումը «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի ներկայացմամբ և Լիազոր մարմնի համաձայնությամբ:

«ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն պարբերաբար լրացումներ և փոփոխություններ կմտցնի Տեղեկատվության մեջ՝ լրացուցիչ տվյալներ կամ գոյություն ունեցող տեղեկատվությունը փոփոխելը Լիազոր մարմնի հետ համաձայնեցնելուց հետո:

1.7. Հրապարակումը և տարածումը

Տեղեկատվության հայերեն և ռուսերեն տարբերակները անվճար հասանելի է «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի վեբ կայքում:

Ըստ ցանկության այն կարող է տրամադրվել թվային կրիչի (կոմպակտ-սկավառակի) վրա կամ տպագրված տեսքով:

Ցանկացած դեպքում, Տեղեկատվության հայերեն և ռուսերեն տարբերակների միջև հակասությունների դեպքում նախապատվությունը տրվում է հայերեն տարբերակին:

1.8. Կոնտակտային տեղեկատվություն

Տեղեկատվության և երկաթուղային ենթակառուցվածքի հասանելիության տրամադրման ընթացակարգի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվության համար կարելի է դիմել հետևյալ հասցեով՝

Փոստային հասցե՝

Հայաստանի Հանրապետություն
ք.Երևան, Տիգրան Մեծի պողոտա 50
«Հարավկովկասյան երկաթուղի» փակ

բաժնետիրական ընկերություն

E-mail: mail@arway.am

Internet: www.ukzhd.am

Փոխադրումների տնօրինություն

Հեռ. (+37410) 57 54 28

Ֆիրմային տրանսպորտային սպասարկման ճանապարհային կենտրոն

Հեռ. (+37410) 57 27 22

Այլ կոնտակտային հասցեները տրամադրվում են երկաթուղային ենթակառուցվածքի հասանելիության մասին պայմանագրի պատրաստման շրջանակներում:

ԳԼՈՒԽ II.

2. Երկաթուղային ենթակառուցվածքի հասանելիության տրամադրման պայմանները

2.1. Օրենսդրական հիմք

«ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի երկաթուղային ցանցի ենթակառուցվածքի հասանելիությունը տրամադրվում է համապատասխան՝

- «Երկաթուղային տրանսպորտի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքին

- Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքին

- ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 05.12.2012թ.թ. «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի ենթակառուցվածքի օգտագործման համար վճարի հաշվարկման մեթոդիկան հաստատելու մասին» թիվ 501-Ա որոշման

- ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 24.12.2008թ. «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի ենթակառուցվածքի օգտագործման համար վճարի սահմանման և վերանայման կարգը հաստատելու մասին» թիվ 731-Ա որոշման (17.04.2013թ. փոփոխություններով)

- Հայաստանի Հանրապետության և «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի միջև 13.02.2008թ. կնքված Կոնցեսիոն պայմանագրին

- «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի սակագնային քաղաքականության (Հավելված 10):

2.2. Երկաթուղային ենթակառուցվածքի օգտագործման վերաբերյալ պայմանները

«ՀԿԵ» ՓԲԸ երկաթուղային ցանցի հասանելիություն ստանալու համար, Փոխադրողը պարտավոր է ընդհանուր օգտագործման երկաթուղային տրանսպորտի ենթակառուցվածքի օգտագործման մասին հայտի հետ ներկայացնել՝

1. ՀՀ իրավաբանական անձանց պետական ռեզիստրի կողմից տրված իրավաբանական անձանց գրանցման վկայականի և կանոնադրության պատճեն,

2. Հարկ վճարողի նույնականացման համարի պատճեն,

3. Երկաթուղային տրանսպորտի գործունեության կազմակերպման լիցենզիայի պատճեն,

4. Փոխադրումների իրականացման համար երկաթուղային լոկոմոտիվների և այլ շարժակազմի սեփականության կամ այլ իրավունքը հաստատող փաստաթղթերի պատճենները,

5. ՀՀ օրենսդրությանը համապատասխան աշխատողների որակավորման համապատասխանությունը հաստատող փաստաթղթերի պատճենները:

Երկաթուղային տրանսպորտի ոլորտում գործունեության լիցենզավորումն իրականացվում է «Լիցենզավորման մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով:

Լիցենզավորման համար պատասխանատու մարմինը հանդիսանում է ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարությունը:

Ենթակառուցվածքի կառավարիչը, Փոխադրողները և փոխադրման գործընթացի հետ կապված այլ մասնակիցները, ՀՀ գործող օրենսդրությամբ սահմանված իրենց լիազորությունների շրջանակներում ապահովում են՝

- գնացքների, ուղևորների, բեռների անվտանգ երթևեկության պայմանները,
- բեռների, ուղեբեռների, բեռնային ծանրոցների փոխադրման անվտանգությունը, պահպանվածությունը և ժամկետները,
- երկաթուղային տրանսպորտի շահագործման և երթևեկության անվտանգությունը,
- ՀՀ էկոլոգիական օրենսդրության պահանջների կատարումը:

Երկաթուղային տրանսպորտի անվտանգության ապահովման և երկաթուղային տրանսպորտի անվտանգության մասին ՀՀ օրենսդրության պահանջների կատարման նկատմամբ հսկողությունն իրականացնում է ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարությունը՝ 28.11.2007թ. ընդունված «Երկաթուղային տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենքի 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ կետի համաձայն:

Փոխադրողը պարտավոր է.

- ունենալ երկաթուղային տրանսպորտի կազմակերպման լիցենզիա,
- սեփականության կամ այլ իրավունքով ունենալ տեխնիկապես սարքին երկաթուղային լոկոմոտիվներ և այլ շարժակազմ՝ փոխադրումներ իրականացնելու համար,

• ունենալ ՀՀ օրենսդրությանը համապատասխան որակավորմամբ աշխատողներ,

- կնքել երկաթուղային ենթակառուցվածքի հասանելիության տրամադրման մասին համապատասխան պայմանագիր (տիպային պայմանագրի ձևը բերված է Հավելված 1-ում):

Նշված պայմանագրի կարևորագույն պայմաններն են հանդիսանում գնացքների երթևեկության կազմակերպումը, վագոնների և շարժակազմերի օգտագործման կարգավորումը, երկաթուղային շարժակազմի տեխնիկական սպասարկման և շահագործման կարգի սահմանումը, այն պարտականությունների կատարման համար կողմերի պատասխանատվությունը, որոնք առաջանում են երկաթուղային տրանսպորտով փոխադրումներ իրականացնելիս:

«ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն տրամադրում է երկաթուղային ենթակառուցվածքի հասանելիությունը Փոխադրողներին առանց խտրականության և նրանց կողմից ներկայացվող հայտերի հիման վրա (Հայտի օրինակելի ձևը բերված է Հավելված 2-ում):

Փոխադրումների իրականացման համար երկաթուղային ենթակառուցվածքից օգտվելու իրավունքը վերապահվում է այն Փոխադրողներին, որոնք ունեն՝

- երկաթուղային տրանսպորտի գործունեության կազմակերպման գործող լիցենզիա,

- փոխադրումների իրականացման հետ կապված ռիսկից գործող ապահովագրություն,

- ՀԿԵ հետ կնքված երկաթուղային ենթակառուցվածքի հասանելիության տրամադրման մասին պայմանագիր:

2.2.1. Երկաթուղային ենթակառուցվածքի հասանելիության տրամադրման մասին պայմանագիր

Երկաթուղային ենթակառուցվածքի հասանելիության տրամադրման մասին պայմանագիրը (այսուհետ՝ Հասանելիության տրամադրման պայմանագիր) պետք է կնքվի «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի և Փոխադրողների միջև և ներառի հետևյալ նվազագույն պահանջները.

ա) Փոխադրողին մատուցվող ծառայությունները հետևյալն են՝

- ծառայությունների նվազագույն փաթեթ,
- երկաթուղային ցանցի սահմաններում ենթակառուցվածքի սպասարկման և մատուցվող ծառայությունների հասանելիություն,

- լրացուցիչ ծառայություններ

բ) երթևեկության անվտանգության ոլորտի նորմատիվ իրավական ակտերի նկատմամբ կողմերի պարտավորությունները,

գ) պայմանագրում վերապահված ծառայությունների որակի ապահովման և գնացքների կազմերի շահագործման, ճշգրտության բնութագրերը, այդ թվում կողմերից յուրաքանչյուրի պատասխանատվությունը,

դ) հասանելիության ապահովման, պայմանագրում ներառված ծառայությունների դիմաց վճարման առավելագույն մակարդակը,

ե) ապահովագրության պարտավորությունը և պատասխանատվությունը վնասի համար,

զ) պայմանագրի գործողության ժամկետը և դադարեցման պայմանները:

Պայմանագիրը նախատեսում է նաև երկաթուղային ենթակառուցվածքի թողունակության տրամադրման գծով «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի և Փոխադրողների իրավունքներն ու պարտականությունները:

2.3. Տեխնիկական շահագործման կանոնները

Փոխադրողները, ինչպես նաև երկաթուղու գործունեության կազմակերպման մեջ ներգրավված այլ իրավաբանական և ֆիզիկական անձինք պարտավոր են ապահովել Երկաթուղու տեխնիկական շահագործման կանոնների պահպանումը և երաշխավորել երթևեկության անվտանգությունը:

Երկաթուղու տեխնիկական շահագործման կանոնները հաստատված են ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարի 15.03.2004թ. թիվ 67-ն հրամանով և գրանցված են ՀՀ արդարադատության նախարարության կողմից 24.03.2004թ.:

2.4. Հատուկ փոխադրումներ /վտանգավոր ապրանքների տեսականի/

«Երկաթուղային տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենքի 3 հոդվածի 30-րդ կետի համաձայն՝ վտանգավոր բեռ է հանդիսանում բեռ, ուղեբեռ, բեռնաձանրոց, որոնք իրենց քիմիական, կենսաբանական, ռադիոակտիվ կամ այլ հատկությունների պատճառով փոխադրման, մանևրային, բեռնման-բեռնաթափման և պահպանման ժամանակ կարող են դառնալ պայթյունի, հրդեհի, քիմիական կամ այլ տիպի վարակի պատճառ, կամ վնաս հասցնել տեխնիկական միջոցներին, սարքերին, սարքավորումներին և երկաթուղային տրանսպորտի այլ օբյեկտներին, երրորդ անձանց, ինչպես նաև քաղաքացիների կյանքին կամ առողջությանը, շրջակա միջավայրին:

«Երկաթուղային տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենքի 3 հոդվածի 31-րդ կետով՝ հատուկ երկաթուղային փոխադրումներ են հանդիսանում երկաթուղային փոխադրումները, որոնք նախատեսված են հատուկ պետական և պաշտպանական կարիքների համար, ինչպես նաև դատապարտյալների և կալանավորների երկաթուղային փոխադրումներ:

Հատուկ և վտանգավոր բեռների փոխադրման, բեռնման և բեռնաթափման ժամանակ բեռնառաքողները և բեռ ստացողները պետք է ապահովեն այդ փոխադրումների, բեռնման և բեռնաափման անվտանգությունը համաձայն «Երկաթուղային տրանսպորտով փոխադրվող վտանգավոր բեռների ցանկը և դրանց փոխադրման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 30.07.2009թ. թիվ 892-Ն որոշման, ինչպես նաև ունենալ վթարային իրավիճակների և դրանց հետևանքների կանխարգելման համար նախատեսված համապատասխան միջոցներ:

Ենթակառուցվածքի կառավարիչը և Փոխադրողները, իրենց տեխնիկական և տեխնոլոգիական հնարավորությունների շրջանակներում, առկա վերականգնողական և հակահրդեհային միջոցների կիրառմամբ, պարտավոր են մասնակցել տրանսպորտային պատահարների հետևանքների վերացմանը:

Էկոլոգիական, հրդեհային անվտանգության, ինչպես նաև ընդհանուր օգտագործման երկաթուղային տրանսպորտում բնակչության սանիտարա-համաճարակային անվտանգության ապահովումն իրականացվում է ՀՀ գործող օրենսդրությանը համապատասխան:

Հատուկ և վտանգավոր բեռների փոխադրման կարգի պահպանման համար պատասխանատվությունը դրվում է «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի և Փոխադրողների վրա:

ԳԼՈՒԽ III.

3. Փոխադրողների համար հասանելի երկաթուղային ենթակառուցվածքի տեսադաշտը

3.1. Երկաթուղային ցանցի տարածումը

Հայաստանի Հանրապետության երկաթգծերը հատվում են հետևյալ սահմաններում՝ դեպի արևելք Իջևան կայարան (Ադրբեջանի սահման), դեպի հարավ՝ Երասխ կայարան (Նախիջևանի, Ադրբեջան, հետ սահման), դեպի հյուսիս՝ Այրում կայարան (Վրաստանի սահման) և դեպի արևմուտք՝ Ախուրյան կայարան (Թուրքիայի սահման):

Երկաթուղային ցանցի քարտեզը ներկայացված է Հավելված 3-ում:

Գնացքների երթևեկությունը դադարեցված է հետևյալ սահմանային հատվածներում՝

- Երասխ – Նորաշեն (Նախիջևանի, Ադրբեջան, հետ սահման)
- Ախուրյան- Դոգու Կապի (Թուրքիայի հետ սահման)
- Իջևան – Բարխուդարլի (Ադրբեջանի հետ սահման):

3.2. Երկաթուղային ցանցի բնութագիրը

Երկաթուղային ցանցի շահագործվող և չշահագործվող գծերի ընդհանուր երկարությունը կազմում է 1321.457 կմ, աղուրի 1520մմ լայնությամբ, այդ թվում՝

- 806.545 կմ գլխավոր գծեր են՝
- 693.795 կմ ՝ շահագործվող,
- 112.75 կմ ՝ չշահագործվող,
- 514.912 կմ կայարանային և մերձատար գծեր են՝
- 383.43 կմ ՝ շահագործվող,
- 131.482 կմ ՝ չշահագործվող:

Երկաթուղային ցանցն իր մեջ ներառում է 74 կայարան:
55 կայարան՝ շահագործվող,
19 կայարան՝ չշահագործվող:

3.2.1. Քաշի սահմանափակումներ

Արգելվում է տվյալ գնացքի կազմի համար սահմանված առավելագույն թույլատրելի բեռնվածքի գերազանցումը:

Նման տեղեկատվությունը, որը վերաբերում է արագության և երթուղու սահմանափակումներին՝ կապված բեռնատար վագոնի առանցքային բեռնվածքի հետ, տրամադրվում է հարցման հիման վրա, ինչը կանոնակարգվում է Երկաթուղու տեխնիկական շահագործման կանոններով:

Քաշը և բեռնատար գնացքների պայմանական երկարությունը սահմանվում են «ՀԿԵ» ՓԲԸ կողմից և ներկայացված են Հավելված 4-ում:

3.2.2. Թեքություններով ճանապարհների երկարությունը (գրադիենտ)

Երկաթուղային գծերի թեքությունները 0,001 մինչև 0,038

0,004 և պակաս՝ 163,402կմ

0,004 մինչև 0,008՝ 102,040կմ

0,008 մինչև 0,015՝ 239,300կմ

0,015 մինչև 0,025՝ 113,130կմ

0,025 ավել՝ 68,130կմ

3.2.3. Գնացքների երթևեկության արագությունը

Գնացքների երթևեկության առավելագույն արագությունը սահմանված՝ 100կմ/ժամ, նվազագույնը՝ 15կմ/ժամ:

3.2.4. Գնացքների առավելագույն երկարությունը

Գնացքի առավելագույն երկարությունը (ներառյալ ՎԼ-10-32մ լոկոմոտիվը) բեռնատար գնացքների համար՝ 690մ: Ուղևորտար գնացքների համար՝ 450 մետր(ներառյալ ՎԼ-10-32մ լոկոմոտիվը):

Գնացքները, որոնց երկարությունը գերազանցում է տվյալ սահմանը, կարող են օգտագործվել միայն բացառիկ դեպքերում, «ՀԿԵ» ՓԲԸ կողմից սահմանված պայմաններով (լրացուցիչ ծառայություններ):

Ուղևորատար գնացքների երկարությունը չի կարող գերազանցել այն հարթակի իրական երկարությունը, որը ըստ Երթևեկության ժամանակացույցի պետք է օգտագործի Փոխադրողը:

3.2.5. Էլեկտրամատակարարման համակարգը

Երկաթուղային ճանապարհները սարքավորված են քարշային էլեկտրամատակարարման համար կոնտակտային ցանցով 3.3 կվտ լարման հաստատուն հոսանքով: Էլեկտրամատակարարումը իրականացվում է քարշային ենթակայաններով 110, 35, 10, 6 կվտ սկզբնական լարմամբ:

Կոնտակտային ցանցի անվանական բարձրությունը շարժակազմի եզրաչափի նկատմամբ՝ 450մմ:

3.2.6. Ազդանշանային և հաղորդակցության համակարգեր

Վազուրդներում գնացքների երթևեկության կառավարումն իրականացվում է կիսավտոմատ ուղեփական համակարգերի և հեռախոսային կապի միջոցներով, այդ թվում՝

- միկրոպրոցեսորային կիսավտոմատ ուղեփական համակարգերի միջոցով՝ 156.87կմ ընդհանուր երկարությամբ երկաթուղային գծահատվածի 48 վազուրդում,
- ռելեային կիսավտոմատ ուղեփական համակարգերի միջոցով՝ 405,47կմ ընդհանուր երկարությամբ երկաթուղային գծահատվածի 31 վազուրդում,
- հեռախոսային կապի միջոցներով՝ 93,61կմ ընդհանուր երկարությամբ երկաթուղային գծահատվածի 8 վազուրդում:

Երկաթուղու 55 կայարաններից 46 - ում գնացքների երթևեկության և մանևրային աշխատանքների կառավարումն իրականացվում է ազդանշանների և սլաքների էլեկտրակենտրոնացման համակարգերի միջոցով, այդ թվում՝ 4 կայարան՝ Սպիտակ, Արչուտ, Ախթալա և Հախպատ կայարանները սարքավորված են կայարանի հերթապահի ավտոմատացված աշխատավայրով և հեռակառավարման հնարավորությամբ, իսկ նրանցից երկուսի կառավարումն իրականացվում է հարևան կայարաններից. Արչուտը՝ Սպիտակ կայարանից, Հախպատը՝ Ախթալա կայարանից:

Գնացքների երթևեկության, երկաթուղու օբյեկտների էներգամատակարարման օպերատիվ ղեկավարումը, սելեկտորային խորհրդակցությունների կազմակերպումը և ծառայողական խոսակցությունների վարումն իրականացվում է երկաթուղային օպերատիվ - տեխնոլոգիական հեռախոսակապի ցանցի միջոցով: Երկաթուղային օպերատիվ - տեխնոլոգիական հեռախոսակապը երկաթուղու ամբողջ տարածքում կազմակերպված է ժամանակակից թվային կապի սարքավորումներով և մանրաթելա - օպտիկական մալուխով, բացառությամբ Հրազդան - Դիլիջան երկաթուղային գծահատվածի, որտեղ օպերատիվ - տեխնոլոգիական հեռախոսակապը կազմակերպված է կապի անալոգային սարքավորումներով:

Երկաթուղային կայարաններում և վազուրդներում էլեկտրաքրշերի, ջերմաքարշերի ու երկաթուղային ինքնագնաց շարժական միավորների

մեքենավարների և գնացքային ու մանևրային կարգավարների, կայարանների հերթապահների միջև ծառայողական խոսակցություններն իրականացվում են գնացքային և մանևրային ռադիոկապի միջոցով.

- գնացքային ռադիոկապը կազմակերպված է կայարաններում, էլեկտրաքրշերում և երկաթուղային ինքնագնաց շարժական միավորներում տեղադրված ՌՎՍ1-3 և ՌՎ1-Մ ռադիոկայանների միջոցով,
- մանևրային ռադիոկապը կազմակերպված է կայարաններում և ջերմաքարշերում տեղադրված Գրանիտ 2Ռ-23 և 42ՌՏՍ ռադիոկայանների միջոցով:

3.2.7. Երկաթուղային երթևեկության կառավարումը

Փոխադրման գործընթացի օպերատիվ կառավարումն իրականացնում է «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի Փոխադրումների տնօրինության Փոխադրումների կառավարման ճանապարհային կենտրոնը (ՓԿՃԿ): ՓԿՃԿ հիմնական խնդիրներն են՝

- միասնական կարգավարական հերթափոխի, լոկոմոտիվային բրիգադների, գնացքների երթևեկության հետ առնչվող շահագործման աշխատանքի հերթափոխային-օրական պլանների և առաջադրանքների հետ կապված աշխատողների աշխատանքի կազմակերպում,

- հեռահար, տեղային և մերձքաղաքային հաղորդակցության ուղևորատար գնացքների (այսուհետ՝ ուղևորատար գնացքներ) և բեռնատար գնացքների երթևեկության ժամանակացույցի կատարման ապահովում,

- Այրում-Սադախլո կցվանքով գնացքների անխափան ընդունման և հանձնման կազմակերպում,

- գնացքների երթևեկության և աշխատանքների անվտանգության պահպանության վերաբերյալ նորմատիվային փաստաթղթերի, տեխնիկական-կարգադրական ակտերի և կայարանների աշխատանքի տեխնոլոգիական գործընթացի, ինչպես նաև ոչ ընդհանուր օգտագործման երկաթուղային ճանապարհների և դրանց հարակից կայարանների աշխատանքի պահանջների պահպանման ապահովում,

- լոկոմոտիվային բրիգադների արդյունավետ օգտագործում,

- լոկոմոտիվների շահագործվող հավաքակայանի պահպանության և օգտագործման նկատմամբ վերահսկողություն,

- բեռնման ռեսուրսների կարգավորում,

- տեղային աշխատանքի կազմակերպում,

- երկաթուղային տրանսպորտով բեռներ փոխադրողների գնացքակազմերի բացթողման, սեփական և վարձակալված վագոնների հավաքակայանի աշխատանքի, ԱՂՀ անդամ երկրների և Բալթյան երկրների երկաթուղային վարչակազմերին պատկանող վագոնների օգտագործման նկատմամբ հսկողություն:

3.3. Երթևեկության սահմանափակումները

Շրջակա միջավայրի հետ կապված սահմանափակումներ և կարգազրեր՝

- «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն պարտավոր է կատարել ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված էկոլոգիական պահանջները,

- «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն պատասխանատվություն չի կրում որևէ Կոնցեսիոն ակտիվի մասով շրջակա միջավայրին պատճառած վնասի համար, որի աղբյուրը կամ պատճառը հանդիսացել են մինչև Կոնցեսիոն գործունեության սկիզբը տեղի ունեցած գործողությունները կամ բացթողումները:

Ստորագրելով երկաթուղային ենթակառուցվածքի հասանելիության տրամադրման մասին պայմանագիրը, Փոխադրողը պարտավորվում է կատարել ՀՀ գործող օրենսդրությանը համապատասխան ՀՀ բնապահպանական նորմերի պահանջները:

Բնապահպանական նորմերի պահանջների կատարման հետ կապված բնապահպանական մարմինների թույլտվությունները կարող են վերաբերել՝

- վտանգավոր բեռով վագոնների, այդ թվում բեռնված վագոն-գլանատակառների կամ բեռնարկղ-գլանատակառների շահագործմանը (այդ թվում և կայանմանը),

- այն գործողությունների կատարմանը, որոնք կարող են առաջացնել բարձր ձայնային ճնշում շրջակա միջավայրում,

- հողի աղտոտման կանխարգելմանը:

Երկաթուղային ենթակառուցվածքի հասանելիության տրամադրման վերաբերյալ իրենց հայտերում Փոխադրողները պետք է ներառեն այն գործողությունների բնույթի վերաբերյալ տեղեկատվություն, որոնց համար նրանք թույլտվություն են հայցում, այնքանով, որքանով այդ գործողություններն առնչվում են բնապահպանական մարմինների կողմից տրված թույլտվության հետ:

3.3.1. Աղմուկի ազդեցության հսկումը

Երկաթուղային տրանսպորտի երթևեկությունը կարող է հանդիսանալ միջավայրի վրա աղմուկի ազդեցության աղբյուր: Դրա համար էլ, երկաթուղային տրանսպորտում աղմուկի ազդեցության նվազեցման նպատակով, «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն ձեռնարկում է համապատասխան միջոցառումներ: Նման միջոցառումների ձեռնարկման համար հիմք են ծառայում միջավայրի վրա աղմուկի ազդեցության վերաբերյալ համապատասխան նորմատիվ իրավական ակտերը:

Թողունակության հզորությունները տեղաբաշխելիս, «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն հաշվի է առնում երկաթուղային տրանսպորտի երթևեկության միջավայրի վրա աղմուկի ազդեցության վերաբերյալ նորմատիվ իրավական ակտերի պահանջները, և, անհրաժեշտության դեպքում բաշխում է թողունակության հզորություններն այնպես,

որպեսզի չզերազանցվեն ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսված սահմանային նշանակությունները:

3.3.2. Ռիսկի հետ կապված սահմանափակումները

Բեռնման-բեռնաթափման աշխատանքները և վտանգավոր բեռ պարունակող վագոնների փոխադրումը, ռիսկ են կրում շրջակա միջավայրի համար: Տվյալ ռիսկը վերահսկելու համար, «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն խստորեն ղեկավարվում է «Երկաթուղային տրանսպորտով փոխադրվող վտանգավոր բեռների ցանկը և դրանց փոխադրման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 30.07.2009թ. թիվ 892-Ն որոշման պահանջներով:

Փոխադրման գործընթացը, վագոնների հետ գործողությունները և վտանգավոր բեռների բեռնման-բեռնաթափման գործառնություններ կատարող կայարանները բերված են Հավելված 5-ում:

3.3.3. Թունելներին վերաբերող հատուկ դրույթներ

Երկաթուղային թունելները սովորաբար սարքավորված են անվտանգության հատուկ սարքերով և տարհանման միջոցներով: Տվյալ սարքերը և միջոցները նկարագրված են Փոխադրողի գնացքների բրիգադների համար՝ տեղեկատվական նյութի ձևով, որը համապատասխան պահանջի կամ անհրաժեշտության դեպքում տրամադրում է «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն:

3.3.4. Կամուրջներին վերաբերող հատուկ դրույթներ

Կամուրջների վրա տրանսպորտի երթևեկությանը վերաբերող հատուկ սահմանափակումներ չեն կիրառվում:

3.4. Սպասարկման հնարավորությունները

Փոխադրման հետ կապված ծառայությունները մատուցվում են կայարաններում, ընդհանուր օգտագործման վայրերում կամ սեփական մերձատար ուղիներում:

Սպասարկման հնարավորությունները ներկայացված են Հավելված 6-ում:

«ՀԿԵ» ՓԲԸ-ում բեռնատար գնացքները ձևավորվում են համաձայն գնացքների ձևավորման պլանի, որը ներկայացված է Հավելված 7-ում:

«ՀԿԵ» ՓԲԸ-ում լոկոմոտիվների և վագոնների սպասարկման կետերը ներկայացված են Հավելված 8-ի սխեմայով:

Լոկոմոտիվային բրիգադների համար հանգստի սենյակները նախատեսված են Սանահին, Գյումրի, Մասիս, Երևան, Երասխ, Հրազդան, Շորժա, Վարդենիս, Դիլիջան կայարաններում:

«ՀԿԵ» ՓԲԸ-ում մանրային աշխատանքներն իրականացվում են ՉՄԷ-3 տիպի ջերմաքարշերով շահագործվող բեռնատար կայարաններում: Վազոնների ոչ ընդհանուր օգտագործման մերձատար ուղիներ մատուցումն ու հավաքումն իրականացվում է «Կայարաններին հարակից ոչ ընդհանուր օգտագործման մերձատար ուղիներում երթևեկության կազմակերպման և սպասարկման կարգի մասին հրահանգի» և մերձատար ուղու սեփականատիրոջ հետ պայմանագրի համաձայն:

Ջերմաքարշերի լիցքավորումը դիզելային վառելիքով իրականացվում է լոկոմոտիվային դեպոներում՝ Երևան և Գյումրի կայարաններում:

ԳԼՈՒԽ IV.

4. Երկաթուղային ենթակառուցվածքի թողունակության հատկացումը (Հգործությունների հատկացումը)

4.1. Երկաթուղային ենթակառուցվածքի թողունակության նկատմամբ օգտագործման իրավունքները

«ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն Փոխադրողներին հատկացնում է երկաթուղային ենթակառուցվածքի առկա համապատասխան թողունակություն:

Փոխադրողներն իրավունք չունեն իրար մեջ կատարել հատկացված երկաթուղային ենթակառուցվածքի նկատմամբ գործարքներ, այլապես, հասանելիության տրամադրման վերաբերյալ համապատասխան պայմանագիրը կհամարվի առոչինչ:

Երկաթուղային ենթակառուցվածքի թողունակության նկատմամբ օգտագործման իրավունքը Փոխադրողներին կարող է տրամադրվել առավելագույնը գնացքների երթևեկության ժամանակացույցի գործողության մեկ ժամկետով:

«ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն Փոխադրողի հետ կարող է կնքել գնացքների երթևեկության ժամանակացույցի գործողության մեկ ժամկետից ավել ժամկետով ենթակառուցվածքի որոշակի թողունակության օգտագործման վերաբերյալ համաձայնագիր:

«ՀԿԵ» ՓԲԸ և համապատասխան Փոխադրողի իրավունքներն ու պարտականությունները բացթողումային հնարավորության հատկացման նկատմամբ սահմանվում են հասանելիության տրամադրման մասին համապատասխան պայմանագրով:

4.2. Երկաթուղային ենթակառուցվածքի թողունակության բաշխման կարգը

Երկաթուղային ենթակառուցվածքի թողունակությունը բաշխվում է «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ին ներկայացված՝ ընդհանուր օգտագործման համապատասխան երկաթուղային

ենթակառուցվածքի օգտագործմամբ փոխադրումների իրականացման հայտերի հիման վրա:

Հայտի օրինակելի ձևը ներկայացված է Հավելված 9-ում:

Հայտերը քննարկվում են երկաթուղային ենթակառուցվածքի հասանելի և արդեն բաշխված թողունակությունը, ինչպես նաև սահմանված գերակայությունները հաշվի առնելով:

Երկաթուղային ենթակառուցվածքի թողունակությունը բաշխելիս, «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն ղեկավարվում է հետևյալ սկզբունքներով և հերթականությամբ՝

- ուղևորատար գնացքներ,
- ըստ ժամանակացույցի շարժվող բեռնատար գնացքներ,
- օդակաձև երթուղիների բեռնատար գնացքներ,
- ըստ վագոնների կուտակման ուղարկվող բեռնատար գնացքներ:

2015 թվականի գնացքների երթևեկության ժամանակացույցում ենթակառուցվածքի թողունակության հատկացման հայտերը կարելի է ներկայացնել «ՀԿԵ» ՓԲԸ ոչ ուշ, քան փոխադրումն իրականացնելուց մեկ ամիս առաջ՝ «ՀԿԵ» ՓԲԸ գլխավոր տնօրենի անունով:

Հայտը ներկայացվում է գնացքների երթևեկության պահանջվող ուղղությունների մասնագրի (спецификация) տեսքով: «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն կսահմանի հզորությունների առաջարկված բաշխումը 2015թ. երթևեկության ժամանակացույցում, եթե հայտատուների հետ այլ ամսաթիվ չվերապահվի:

Նախատեսվում է, որ հզորությունների բաշխումը կլինի միանգամյա ամբողջ տարվա ժամանակացույցի համար, եթե այդ ժամանակահատվածում էական փոփոխություններ չեն պլանավորվել:

4.2.1. Միջազգային փոխադրումներ

Միջազգային փոխադրումների իրականացման համար հայտ ներկայացնող Փոխադրողները պետք է հաշվի առնեն, որ միջազգային սահմանահատման (стыковой) կետերով երթևեկության չափերը 2015թ-ին սահմանվում են ԱՊՀ անդամ պետությունների և Մերձբալթյան երկրների գնացքների ձևավորման պլանի ամենամյա խորհրդակցության ժամանակ:

4.3. Թողունակության հատկացման գործընթացը

Հզորությունների բաշխման գործընթացը բաղկացած է հետևյալ շրջափուլերից՝

• Տարեկան ժամանակացույցի հզորությունների բաշխման շրջափուլ, ներառյալ մշակման նախնական փուլը, որտեղ ուսումնասիրվում են հզորությունների ապագա բաշխման հնարավոր տարբերակները:

- Հատուկ հայտով հզորությունների բաշխման շրջափուլ:

Հայտը ստանալուց հետո «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն ստուգում է հայտատուի կարգավիճակը և տվյալների ամբողջականությունը:

«ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն կարող է մերժել հայտը հետևյալ պատճառներով՝

- Հայտատուն չունի համապատասխան լիազորություններ.
- Հայտը լրիվ չէ.
- Հայտը պարունակում է իրար հակասող տարրեր.
- Հայտը գերազանցում է ենթակառուցվածքի օգտագործման հնարավորությունների ներուժը:

4.3.1. Չօգտագործված հզորություններ

Եթե Փոխադրողների համար բաշխված հզորությունները չօգտագործվեն կամ չեն կարող օգտագործվել, «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն իրավունք ունի բաշխված հզորությունները տալ այլ Փոխադրողի:

Ժամանակացույցի գծերը տրամադրվում են Փոխադրողների գնացքակազմերի առաջխաղացման համար և ներառում են դրանց բացթողման կարգավարական կառավարումը:

Կայարանների համար պլանավորվող աշխատանքների ցուցանիշները նախատեսում են յուրաքանչյուր կայարանի շահագործման աշխատանքների կառավարում, հետևյալ առաջադրանքների կատարման ապահովման համար՝

- կայարաններով վազոնների տարափոխադրման (развоз),
- բեռնման և բեռնաթափման,
- բաժանմունքում վազոնների գնտվելու ժամանակի կրճատմանն ուղղված տեղային աշխատանքի օպտիմալացման, քարշային և բեռնման ռեսուրսների ռացիոնալ օգտագործման ապահովման,
- վազոնների բեռնատարողության և տեղատարողության (вместимость) առավելագույն օգտագործման,
- շահագործման ծախսերի կրճատման նպատակով տնտեսապես արդյունավետ ուղղությունների ընտրության,
- վառելիքա-էներգետիկ ռեսուրսների տնտեսման, շահույթ ստանալու և բեռների մատակարարման ժամկետների արագացման:

4.3.2. Երկաթուղային ենթակառուցվածքի բաշխման ծրագիրը

«ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն համատեղ այլ երկրների ենթակառուցվածքի կառավարիչ կազմակերպությունների հետ մասնակցում է միջազգային հաղորդակցության ուղիների համաձայնեցմանը մինչև երթևեկության նոր ժամանակացույցի քննարկումը:

4.3.3. Շարժակազմի երթևեկության համակարգումը

«ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն համակարգում է ընդհանուր օգտագործման երկաթուղային ենթակառուցվածքով գնացքների երթևեկությունը, ներառյալ ոչ ընդհանուր օգտագործման երկաթուղային ենթակառուցվածքի ուղիներին միացումը:

4.3.4. Ենթակառուցվածքի թողունակության վերլուծությունը

«ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն պարբերաբար անց է կացնում ենթակառուցվածքի թողունակության վերլուծություն՝ սահմանելու համար այն սահմանափակումները, որոնք հնարավորություն չեն տալիս ամբողջությամբ բավարարել հայտերը:

Նշված վերլուծությունն իրականացվում է ենթակառուցվածքի գերբեռնվածության հաստատման պահից 6 ամսվա ընթացքում և սահմանում է դրա պատճառները, ինչպես նաև խնդրի լուծմանն ուղղված անհրաժեշտ միջոցները (շրջուղիներ, տեխնիկական արագության փոփոխություններ, ենթակառուցվածքի բարելավում և այլն):

Թողունակության վերլուծության ավարտից հետո, «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն ընդունում է Փոխադրողների հետ բանակցություններից հետո մշակված թողունակության ավելացման ծրագիրը:

4.3.5. Ենթակառուցվածքի թողունակությունն ըստ ժամանակացույցի երկաթուղային ցանցի գնության և վերանորոգման ժամանակ

Պլանավորման ժամանակ «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն պահում է ենթակառուցվածքի այն թողունակությունը, որն անհրաժեշտ է վերանորոգման աշխատանքներ (հաղորդակցության ուղիներ, երթևեկության սխեմայում ազատ միջակայքեր և այլն) կատարելու համար:

4.3.6. Հատուկ միջոցներ տրանսպորտի երթևեկության կանգի դեպքում

Տեխնիկական անսարքության կամ երկաթուղային վթարի հետևանքով առաջացած երկաթուղու վրա շարժակազմի երթևեկության կանգի դեպքում «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն ձեռնարկում է բոլոր միջոցները, որոնք անհրաժեշտ են նորմալ երթևեկությունը վերականգնելու համար:

«ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի հսկողությունից դուրս և երկաթուղային երթևեկությունը սահմանափակող կամ փակող ֆորս-մաժորային հանգամանքների, տարերային աղետների և այլ օբյեկտիվ իրավիճակների վերաբերյալ «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն տեղեկացնում է Լիազոր մարմինն և Փոխադրողներին: Այդ դեպքերում «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն ձեռնարկում է բոլոր միջոցները, որոնք անհրաժեշտ են երթևեկությունը վերսկսելու համար, իսկ Փոխադրողները կազմակերպում և իրենց վրա են վերցնում այդ ուղղությամբ կատարված ծախսերը (ներառյալ ԵԵՕՎ):

ԳԼՈՒԽ V.

5. Պայմանագրային ծառայություններ

5.1. Ենթակառուցվածքի օգտագործման նվազագույն փաթեթը

Հասանելիության պայմանագրին համապատասխան, «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն Փոխադրողին մատուցում է հետևյալ ծառայությունները՝

- Փոխադրողին ընդհանուր օգտագործման երկաթուղային ենթակառուցվածքի օգտագործման իրավունքի տրամադրում, ուղևորների, բեռների, ուղեբեռի փոխադրումների իրականացման համար այլ անհրաժեշտ ենթակառուցվածքի օբյեկտների տրամադրում, ներառյալ Փոխադրողի գնացքի բացթողման երթուղու սահմանումը և համաձայնեցումը՝ ելնելով գնացքի մեկնման երկաթուղային կայարանի և գնացքի նշանակաման վայրի երկաթուղային կայարանի միջև ամենակարճ տարածությունից,

- Ենթակառուցվածքի մաս հանդիսացող ընդհանուր օգտագործման երկաթուղային գծերում Փոխադրողին պատկանող կամ նրա կողմից փոխադրումների իրականացման համար ներգրավված երկաթուղային շարժակազմի (այսուհետ՝ Փոխադրողի երկաթուղային շարժակազմ) հասանելիության ապահովումը, այդ թվում հետևյալ աշխատանքների (գործառնությունների) կատարումը՝

1. Փոխադրողի երկաթուղային շարժակազմի ընդունման և ընդհանուր օգտագործման երկաթուղային գծեր (երկաթուղային գծերից) փոխանցման իրականացումը՝ Փոխադրողի մոտ տվյալ գործառնությունները ինքնուրույն իրականացնելու հնարավորության բացակայության դեպքում,

2. Երկաթուղային կայարանների տեխնիկական միջոցների օգտագործմամբ Փոխադրողի գնացքի և երկաթուղային շարժակազմի կազմավորումն ընդհանուր օգտագործման երկաթուղային գծերի վրա՝ Փոխադրողի մոտ այդպիսի կազմավորում ինքնուրույն իրականացնելու հնարավորության բացակայության դեպքում:

- Գնացքների երթևեկության կառավարումը, ներառյալ հետևյալ աշխատանքների (գործառնությունների) կատարումը՝

1. Այլ ենթակառուցվածքների սեփականատերերի, օտարերկրյա պետությունների երկաթուղիների և այլ տեսակի տրանսպորտի կազմակերպությունների հետ

փոխադրումների իրականացման տեխնիկական և տեխնոլոգիական հնարավորությունների համաձայնեցումը,

2. Փոխադրողի երկաթուղային շարժակազմ՝ ընդհանուր օգտագործման երկաթուղային գծերով առաջխաղացման կազմակերպումը՝ կոնկրետ փոխադրման համար նախատեսված պայմանագրի պայմաններին համապատասխան,

3. Փոխադրումների կարգավարական կառավարումը,

4. Փոխադրողի երկաթուղային շարժակազմի տեխնիկական վիճակի հսկողությունը (զննություն),

5. Փոխադրողի երկաթուղային շարժակազմի սպասարկումը ընթացքի ժամանակ (առանց անջատման վերանորոգում)՝ Փոխադրողի մոտ այդպիսի վերանորոգում ինքնուրույն իրականացնելու հնարավորության բացակայության դեպքում,

6. Փոխադրողի հայցով Փոխադրողի երկաթուղային շարժակազմի երթևեկության կամ գտնվելու վայրի մասին տեղեկատվության տրամադրումը,

7. Երկաթուղային քարշային շարժակազմի էլեկտրամատակարարումը ենթակառուցվածքի էլեկտրիֆիկացված տեղամասերում՝ Փոխադրողի կողմից փոխադրումների իրականացման ընթացքում էլեկտրական քարշի օգտագործման դեպքում,

8. Երկաթուղային կայարաններում տեսակավորման և մանևրային աշխատանքների իրականացումը փոխադրման իրականացման ընթացքում՝ Փոխադրողի մոտ այդպիսի աշխատանքներն ինքնուրույն իրականացնելու հնարավորության բացակայության դեպքում (Հավելված 10 Սակագնային քաղաքականություն):

5.2. Լրացուցիչ ծառայությունների մատուցումը

«ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի կողմից Փոխադրողներին լրացուցիչ ծառայությունները մատուցվում են պայմանագրային հիմունքներով:

ԳԼՈՒԽ VI.

6. Երկաթուղային ենթակառուցվածքի օգտագործման համար վճարը

6.1. Վճարի հաշվարկման սկզբունքները

Երկաթուղային ենթակառուցվածքի հասանելիությունը ստանալու համար, Փոխադրողները պետք է կատարեն երկաթուղային ենթակառուցվածքի օգտագործման համար վճար (ԵԵՕՎ):

ԵԵՕՎ վճարվում է «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ին, ինչն օգտագործում է իր գործունեությունը ֆինանսավորելու համար:

ԵԵՕՎ գանձվում է՝

- ծառայությունների նվազագույն փաթեթի դիմաց,
- երկաթուղային ցանցի օժանդակ ծառայությունների հասանելիության համար:

6.2. Սակագներ

Երկաթուղային ենթակառուցվածքի հասանելիության տրամադրման համար վճարի գանձման ընդհանուր կարգը սահմանված է «Երկաթուղային տրանսպորտի մասին» ՀՀ օրենքի 11 հոդվածով, ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 24.12.2008թ. «ՀԿԵ» ՓԲԸ ենթակառուցվածքի օգտագործման վճարի սահմանման և վերանայման կարգի մասին» թիվ 731-Ա որոշմամբ (17.04.2013թ. փոփոխություններով) և ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 05.12.2012թ. «ՀԿԵ» ՓԲԸ ենթակառուցվածքի օգտագործման վճարի հաշվարկման մեթոդիկան հաստատելու մասին» թիվ 501-Ա որոշմամբ, Կոնցեսիոն պայմանագրով:

ԵԵՕՎ հաշվարկվում և վճարվում է «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի օգտին:

Վերոնշյալ սկզբունքներին համապատասխան, ԵԵՕՎ անկախ գնացքի կազմի քաշից երկաթուղային ենթակառուցվածքով շարժվող յուրաքանչյուր գնացքի համար հավասարվում է:

«ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն կարող է ներդնել զեղչերի համակարգ երթևեկության որոշակի տեղամասերում ենթակառուցվածքի բոլոր օգտագործողների համար սահմանափակ ժամանակով՝ երկաթուղային ոլորտում նոր ծառայությունների մատուցման խթանման նպատակով, կամ իրենց թողունակությունից ցածր շահագործվող երկաթուղային գծերում:

«ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն կիրառում է զեղչերի միևնույն համակարգերը համանման ծառայությունների համար:

«ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն կարող է կիրառել Կարգավորող հանձնաժողովի կողմից սահմանված վճարից ավելի ցածր վճար, բացառելով գնային խտրականությունը: Առավել ցածր վճարի կիրառման արդյունքում ենթակառուցվածքի կառավարչի կողմից կրած հավանական վնասը Կարգավորող հանձնաժողովի կողմից չի փոխհատուցվում:

ԵԵՕՎ վճարվում է Հասանելիության տրամադրման մասին պայմանագրում սահմանված պայմաններին և սահմանային ժամկետներին համապատասխան:

«ՀԿԵ» ՓԲԸ-ն կարող է կասեցնել հասանելիությունը ենթակառուցվածքի նկատմամբ այն Փոխադրողների համար, որոնք ժամանակին չեն վճարել, եթե ուշացումը գերազանցում է Հասանելիության պայմանագրով սահմանված վճարման ամսաթվից 3 աշխատանքային օրը: Այդ դեպքում, «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի առաջարկությամբ ՀՀ տրանսպորտի և կապի նախարարությունը կարող է կասեցնել կամ հետ կանչել համապատասխան Փոխադրողի լիցենզիան:

Օգտագործման համար վճարը կարող է վերանայվել ենթակառուցվածքի կառավարչի նախաձեռնությամբ:

Լիազոր մարմնի առաջարկությամբ Կարգավորող հանձնաժողովը կարող է վերանայել օգտագործման վճարը և սահմանել նոր վճար՝ իր կողմից սահմանված ընթացակարգին համապատասխան:

6.3. Ֆինանսական երաշխիքներ

«ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի առջև իրենց ֆինանսական պարտավորությունները կատարելու նպատակով, Փոխադրողները, Հասանելիության տրամադրման մասին պայմանագրի կնքման ամսաթվից 30 օրվա ընթացքում, ներկայացնում են երաշխիք՝ առնվազն մեկ ամսվա փոխադրումների համար նախատեսված ԵԵՕՎ չափով: Երաշխիքը պետք է ներկայացվի հետևյալ ձևերից մեկով՝

- երաշխիքային դեպոզիտ «ՀԿԵ» ՓԲԸ-ի բանկային հաշվին,
- բանկի երաշխիքային նամակ,
- բանկի կողմից երաշխավորված հասարակ մուրհակ,
- որևէ հիմնական միջոցի (անշարժ գույքի, վագոնների և/կամ լոկոմոտիվների)

գրավ: